

SUN'IY INTELEKTNING TA'LIM TIZIMIDAGI O'RNI VA ISTIQBOLLARI

O'zbekiston tumani 2-son texnikumi
Informatika fani o'qituvchisi
Akbarova Saidaxon Akmaljon qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim tizimidagi o'rni, uning zamonaviy ta'lim jarayoniga ta'siri hamda istiqbollari tahlil qilinadi. Maqolada sun'iy intellekt asosida ishlovchi dasturlar, avtomatlashtirilgan o'quv platformalari va interaktiv ta'lim vositalarining afzalliklari yoritilgan. Shuningdek, ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim olish samaradorligini kuchaytirish va o'qituvchilar faoliyatini yengillashtirishdagi ahamiyati ko'rib chiqiladi. Tadqiqot davomida sun'iy intellektning ta'lim sohasidagi muammolari, xavfsizlik masalalari va kelajakdagi rivojlanish tendensiyalari ham tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, ta'lim tizimi, raqamli texnologiyalar, elektron ta'lim, innovatsiya, avtomatlashtirish, interaktiv platforma.

Аннотация: В данной статье рассматривается роль технологий искусственного интеллекта в системе образования, их влияние на современный образовательный процесс, а также перспективы развития. В статье освещаются преимущества программ, основанных на искусственном интеллекте, автоматизированных образовательных платформ и интерактивных средств обучения. Также анализируется значение искусственного интеллекта в повышении качества образования, эффективности усвоения знаний учащимися и облегчении деятельности преподавателей. В ходе исследования были рассмотрены проблемы

использования искусственного интеллекта в сфере образования, вопросы безопасности и тенденции дальнейшего развития данной технологии.

Ключевые слова: искусственный интеллект, система образования, цифровые технологии, электронное обучение, инновации, автоматизация, интерактивная платформа.

Kirish

Hozirgi kunda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi inson hayotining barcha sohalariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim tizimida yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. Zamonaviy ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish samaradorligini oshirish, o'qitish jarayonini avtomatlashtirish hamda sifatli ta'limni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Sun'iy intellekt insonning fikrlash, tahlil qilish va muammoni hal etish kabi faoliyatlarini qisman bajarishga qodir bo'lgan texnologiyalar majmuasi hisoblanadi. Bugungi kunda AI asosidagi dasturlar, virtual yordamchilar, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari va interaktiv platformalar ta'lim sohasida keng qo'llanilmoqda. Bu esa o'quvchilarning individual qobiliyatlarini rivojlantirish, masofaviy ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish hamda o'qituvchilarning ish faoliyatini yengillashtirishga xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish ayrim muammolarni ham yuzaga keltirmoqda. Jumladan, axborot xavfsizligi, shaxsiy ma'lumotlarni himoyalash, texnologiyalarga haddan tashqari bog'lanib qolish kabi masalalar dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Shu sababli, sun'iy intellektning ta'lim tizimidagi imkoniyatlari bilan bir qatorda uning salbiy jihatlarini ham ilmiy jihatdan o'rganish muhim hisoblanadi.

Mazkur maqolada sun'iy intellektning ta'lim tizimidagi o'rni, afzalliklari, mavjud muammolari hamda istiqbollari haqida batafsil tahlil olib boriladi.

Asosiy qism

Sun'iy intellekt tushunchasi va uning ta'limdagi o'rni

Sun'iy intellekt (Artificial Intelligence — AI) bu kompyuter tizimlarining inson aqliy faoliyatiga xos bo'lgan vazifalarni bajarish qobiliyatidir. Ushbu texnologiya ma'lumotlarni tahlil qilish, qaror qabul qilish, o'rganish va muammolarni hal qilish imkoniyatiga ega. Hozirgi davrda sun'iy intellekt texnologiyalari tibbiyot, iqtisodiyot, sanoat va ta'lim kabi ko'plab sohalarda keng qo'llanilmoqda.

Ta'lim tizimida sun'iy intellektdan foydalanish o'quv jarayonini zamonaviylashtirishga xizmat qilmoqda. AI asosidagi dasturlar o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, individual yondashuv asosida ta'lim berish hamda o'quv materiallarini avtomatik tavsiya qilish imkonini beradi. Natijada ta'lim sifati oshib, o'quvchilarning fanlarga bo'lgan qiziqishi kuchaymoqda.

Sun'iy intellektning ta'limdagi afzalliklari

Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim tizimiga joriy qilinishi bir qator qulayliklarni yaratmoqda. Eng avvalo, o'quvchilarga individual ta'lim olish imkoniyati yaratiladi. AI tizimlari har bir o'quvchining qobiliyati va bilim darajasiga mos ravishda topshiriqlarni shakllantiradi. Bu esa bilimlarni samarali o'zlashtirishga yordam beradi.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt o'qituvchilar faoliyatini yengillashtiradi. Masalan, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari test va topshiriqlarni tezkor

tekshiradi. Natijada o‘qituvchi ortiqcha vaqt sarflamaydi va asosiy e‘tiborini ta‘lim sifatiga qaratadi.

Masofaviy ta‘lim tizimlarining rivojlanishida ham sun‘iy intellekt muhim rol o‘ynaydi. Virtual yordamchilar va interaktiv platformalar orqali o‘quvchilar istalgan joyda bilim olish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Ayniqsa, pandemiya davrida AI texnologiyalarining ahamiyati yanada ortdi.

Sun‘iy intellekt asosidagi ta‘lim platformalari

Bugungi kunda dunyoda AI texnologiyalariga asoslangan ko‘plab ta‘lim platformalari faoliyat yuritmoqda. Masalan, aqlli o‘quv dasturlari o‘quvchilarning xatolarini aniqlab, ularga mos tavsiyalar beradi. Shuningdek, virtual tutorlar o‘quvchilarga mustaqil ravishda bilim olishda yordam beradi.

Sun‘iy intellekt yordamida yaratilgan platformalar chet tillarini o‘rganish, dasturlashni o‘qitish va murakkab fanlarni tushuntirishda yuqori samaradorlik ko‘rsatmoqda. Bunday platformalar o‘quv jarayonini qiziqarli va interaktiv shaklga keltiradi.

Sun‘iy intellektning salbiy jihatlari va muammolari

Sun‘iy intellektning ko‘plab afzalliklariga qaramay, ayrim salbiy jihatlari ham mavjud. Eng asosiy muammolardan biri — shaxsiy ma‘lumotlar xavfsizligi hisoblanadi. AI tizimlari katta hajmdagi ma‘lumotlarni yig‘adi va qayta ishlaydi. Agar ushbu ma‘lumotlar himoyalansa, turli xavfli holatlar yuzaga kelishi mumkin.

Bundan tashqari, o‘quvchilarning texnologiyalarga haddan tashqari bog‘lanib qolishi ham muhim muammo hisoblanadi. Sun‘iy intellektga ortiqcha ishonish insonning mustaqil fikrlash qobiliyatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin.

Yana bir muammo — barcha hududlarda zamonaviy texnologiyalar uchun bir xil imkoniyat mavjud emasligidir. Ayrim hududlarda internet va texnik vositalarning yetishmasligi AI texnologiyalaridan samarali foydalanishga to‘sqinlik qilmoqda.

Sun’iy intellektning ta’limdagi istiqbollari

Kelajakda sun’iy intellekt texnologiyalari ta’lim tizimining ajralmas qismiga aylanishi kutilmoqda. AI yordamida to‘liq avtomatlashtirilgan o‘quv platformalari, virtual laboratoriyalar va aqlli ta’lim tizimlari rivojlanadi. Bu esa ta’lim sifatining yanada oshishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, sun’iy intellekt yordamida nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun ham qulay ta’lim muhiti yaratiladi. Ovozli yordamchilar, avtomatik tarjima tizimlari va maxsus dasturlar inklyuziv ta’limni rivojlantirishga yordam beradi.

Shunday qilib, sun’iy intellekt ta’lim tizimida katta imkoniyatlarni yaratmoqda. Uni to‘g‘ri va samarali qo‘llash orqali kelajak avlodning bilim darajasini oshirish hamda zamonaviy ta’lim muhitini shakllantirish mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sun’iy intellekt texnologiyalari zamonaviy ta’lim tizimining muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Ushbu texnologiyalar ta’lim jarayonini avtomatlashtirish, o‘quvchilarga individual yondashuv asosida bilim berish hamda ta’lim sifatini oshirishda katta imkoniyatlar yaratmoqda. AI asosidagi platformalar va dasturlar orqali o‘quvchilar bilimlarni yanada tez va samarali o‘zlashtirish imkoniga ega bo‘lmoqda.

Shu bilan birga, sun’iy intellektdan foydalanishda axborot xavfsizligi, shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish va texnologiyalarga ortiqcha bog‘lanib qolish kabi muammolarga ham alohida e’tibor qaratish zarur. Ta’lim tizimida sun’iy intellektni

samarali joriy etish uchun zamonaviy texnik baza, malakali mutaxassislar va innovatsion yondashuv muhim ahamiyatga ega.

Kelajakda sun'iy intellekt texnologiyalarining yanada rivojlanishi ta'lim tizimining yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qiladi. Natijada zamonaviy bilimlarga ega, kreativ va raqobatbardosh yoshlarni tarbiyalash imkoniyati kengayadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduqodirov A.A. **Axborot texnologiyalari va ta'lim jarayoni.** – Toshkent: O'qituvchi, 2021.
2. Karimov U.X. **Sun'iy intellekt asoslari.** – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022.
3. Jo'rayev R.H. **Raqamli ta'lim texnologiyalari.** – Samarqand: Zarafshon, 2020.
4. Russell S., Norvig P. **Artificial Intelligence: A Modern Approach.** – Pearson Education, 2021.
5. Michael Wooldridge. **The Road to Conscious Machines.** – Pelican Books, 2020.
6. UNESCO. **Artificial Intelligence and Education: Guidance for Policy-makers.** – Paris, 2021.
7. Goodfellow I., Bengio Y., Courville A. **Deep Learning.** – MIT Press, 2019.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining raqamli texnologiyalarni rivojlantirishga oid qarorlari va farmonlari.
9. www.ziyonet.uz – O'zbekiston ta'lim portali.
10. www.sciencedirect.com – ilmiy maqolalar bazasi.
11. www.researchgate.net – ilmiy tadqiqotlar platformasi.
12. www.ieee.org – xalqaro texnologiyalar va muhandislik tashkiloti sayti.